

vellingen over zijn kunst ten beste heeft gegeven. Zij vloeien over van met bezieling uitgesproken gedachten en denkbeelden, en het is begrijpelijk hoe verrukt die bewonderaars zijner werken waren, zulke gesprekken met hem te mogen voeren. Zoo zegt Cladel ergens: „Une heure de conversation avec un grand homme, quand elle survient à temps, est une projection de lumière sur le chemin de promeneurs qui tâchent de trouver leur route, seuls, durant la nuit.” En Rodin was van zulk een onderhoud niet afkeerig; integendeel, hij doceerde gaarne aan diegenen welke hij het waard achtte hem zijn denkbeelden te hooren ontvouwen \*). Rodin zou zeker, indien dit op zijn weg had gelegen, een voortreffelijk professor geweest zijn in de aesthetica der beeldende kunsten. Evenwel, toen hem eens dat idee werd geopperd, wees hij het dadelijk van de hand; want hij had daar geen tijd voor en zoo iets kon hij gevoegelijk aan anderen overlaten, die niet beschikten over zijn scheppingsgave.

Uit die menigvuldige van hem bewaard gebleven gesprekken nu is het mogelijk zich een denkbeeld te vormen van Rodin's aesthetische inzichten; ook al is dit niet zoo gemakkelijk, omdat zijn uitspraken niet altijd even duidelijk zijn en zelfs nu en dan met elkander in tegenspraak schijnen te verkeeren. Maar voor wie zich goed in zijn beschouwingswijze weet in te denken, vallen die moeilijkheden toch zeer wel op te heffen. In het navolgende zullen wij dan ook zooveel mogelijk Rodin zelf aan 't woord laten en hem doen spreken in zijn eigen woorden.

Vóór alles dan dient gewezen op Rodin's geweldige vereering voor de *n a t u r*. Deze was in al hare veelzijdige schoonheid voor hem de ware en onmisbare leermeesteres. Overal viel bij haar schoonheid te ontdekken; bij alle menschelijke typen en rassen kwam deze voor; geen hunner was er van misdeeld, en men behoefde ze maar met ontvankelijk oog bij hen te zoeken om ze er ook te vinden. Waar die schoonheid schijnt te ontbreken, daar is het slechts het oog dat te kort schiet in het haar waarnemen. Voor den kunstenaar, dien naam waardig, is alles mooi in de natuur, omdat zijn oogen, onversaagd de uitwendige waarheid aanvaardend, daarin zonder moeite als in een open boek alle innerlijke waarheid weet af te lezen. Zoo vermag de kunstenaar uit alles iets artistiek schoons te wrochten: in elken kop, welke ook, vermag hij iets dat de moeite waard is, te ontdekken, zonder gedwongen te zijn tot een onnatuurlijke en aan het karakteristieke afbreuk doende verfraaiing.

De alledaagsche, van kunstzin ontbloote mensch verbeeldt zich dat al datgene, wat hij in de werkelijkheid leelijk oordeelt, geen voorwerp kan zijn van artistieke behandeling; ja, hij zou wel willen verbieden datgene weer te geven, wat hem in de natuur mishaagt en afstoot. Maar

\*) „Il possédait,” zegt Maclair, „le secret de ces formules justes, et sa parole sans éloquence, plutôt difficile, s'en illuminait brusquement”.